

Η αρχιτεκτονική (= ζωή) του Διονύση Σοτοβίκη

Σοφία Θρουβάλα - 07/02/2024

Διατήρηση και Αναβίωση του παρελθόντος με σύγχρονες αρχιτεκτονικές πρακτικές

Εικόνα Εξωφύλλου: Σπίτι Ροδάκη Μεσσαριτάκης

Πιστεύοντας πως η αρχιτεκτονική είναι κάτι πέραν του απλού σχεδιασμού, δηλαδή μια διαδικασία που δημιουργεί το περιβάλλον μας, τον χώρο στον οποίο ζούμε και εκφραζόμαστε, ο **Διονύσης Σοτοβίκης**, πολύ γνωστός αρχιτέκτονας και ιδρυτής του εργαστηρίου Workshop στο Μαρούσι, προσπαθεί να βρει την τομή μεταξύ λειτουργικότητας και αισθητικής έκφρασης, που συνδυαστικά θα τόνιζε το όραμα και το συναίσθημα του κάθε τόπου και χώρου.

Το έργο του χαρακτηρίζεται τόσο από σαφήνεια, και μια εύκολα πλέον αναγνωρίσιμη ταυτότητα, όσο και από μια τάση να μεταπλάθει και να προσαρμόζει το υλικό και το ύφος του φορμαλιστικά και λειτουργικά, ανάλογα πάντα με τον χώρο στον οποίο εντάσσεται το κάθε έργο. Συγκεκριμένα, ενώ οι συμπαγείς όγκοι

αποτελούν ταυτοτική επιλογή τόσο στα κτίρια όσο και στα αντικείμενα και έπιπλά του, η αισθητική απόδοσή τους διαφέρει ανά περίπτωση. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η *Παραθεριστική Κατοικία στο Κοκκώνι* (2010) και η *Μονοκατοικία στο Καπανδρίτι* (2008). Και τα δύο έργα είναι άρτια συνδεδεμένα με τον περιβάλλοντα χώρο, επιτρέποντάς του να εισχωρήσει σε αυτά και να συμβάλει στη δημιουργική διαδικασία, προσδίδοντας όμως διαφορετική χρήση στο καθένα. Στο πρώτο, μέσα σε ένα “δάσος” πορτοκαλιών, προτείνει ένα κτίριο - παρατηρητήριο της γόνιμης γης, ενώ επίσης η επιλογή των γήινων χρωμάτων παραπέμπει στο φως της ελληνικής εξοχής και στο καρπερό χώμα της. Η δεύτερη παίζει με τα επίπεδα που δημιουργεί το έδαφος, προσφέροντας στον χρήστη τη δυνατότητα απομόνωσης ή εμπύθισης στο πράσινο τοπίο που περιβάλλει το κτίριο.

Κάτι οικείο, Μεσσαριτάκης

Χωμάτινο φως, Αττάλη

Το βέβαιο είναι πως ο **μπρουταλισμός** και ο **μινιμαλισμός** αποτελούν βασικές αναφορές του αρχιτέκτονα και δεν λείπουν ούτε από τα κτίρια αλλά ούτε από τα αντικείμενά του. Για όσους έχουν φοιτήσει ή επισκεφτεί την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, και συγκεκριμένα τη νέα βιβλιοθήκη των Σουζάνα και Δημήτρη Αντωνακάκη, είναι σχεδόν αδύνατον να μην θυμούνται την επίπλωση του χώρου. Θα μπορούσαμε να πούμε πως η αναφορά στον Μπουταλισμό και τη βιομηχανική αρχιτεκτονική ενώνει ουσιαστικά την ιστορία του προηγούμενως εργοστασιακού χώρου στον οποίο εδράζεται η σχολή, με την ιστορία της τέχνης ως σπουδής. Στον χώρο αυτόν, τα έπιπλα του Σοτοβίκη δίνουν πνοή σε όλα όσα το κτήριο διηγείται και πρεσβεύει. Ως βιβλιοστάτες μπαίνουν αδρές, άτακτα λεξεμένες, σχεδόν ακατέργαστες πέτρες, οι καρέκλες, αποτελούμενες από δύο μόνο ξύλα, προσδίδουν στον χώρο ταυτότητα, ενώ παράλληλα, με τη μικρή τους ανάκλιση προσκαλούν τον αναγνώστη να νιώσει άνετα. Τα πολυμορφικά γραφεία από σίδηρο και γυαλί, ξύλο και κυρίως αλουμίνιο, υλικά που σηματοδοτούν την ιστορία της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, προσφέρουν πολλαπλούς χώρους μελέτης για κάθε εξατομικευμένη αναγνωστική ανάγκη, ομαδική ή απομονωμένη.

Ο ίδιος χωρίζει την παραγωγή του σε *“αρχη-τεκτονική”*, *“αντί-κείμενα”* και, τέλος, *“α-χρηστα”*, αναφερόμενος έξυπνα και κριτικά στο *paragone* περί αχρηστίας της τέχνης έναντι της λειτουργικότητας της αρχιτεκτονικής. Στην τελευταία αυτή κατηγορία, ο Σοτοβίκη *“φυλάει”* τα έργα που δημιουργεί, τα οποία θα τολμούσα να πω πως αποτελούν αναφορές στη σύγχρονη τέχνη και πιθανότατα σε έργα των Serra, Κεσσαυλή, Θόδωρου, Κουτόπουλου, Κανιάρη, Ρεnone, Κουνέλη και άλλων. Και φυσικά η σχέση του με την τέχνη είναι στενή. Πρόσφατα, το 2021, συνεργάστηκε με τον καλλιτέχνη *Ανδρέα Λόλη* και τον επιμελητή *Χριστόφορο Μαρίνο*, δημιουργώντας από κοινού μια *in situ* σκηνογραφική διαδρομή-εγκατάσταση στο φυσικό και ταυτόχρονα ερειπωμένο τοπίο της Ελευσίνας, με τίτλο **«Πίσω από το θέατρο»**, στα πλαίσια του **«Ελευσίνα 2023 Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης»**, σε συνδιοργάνωση με το Φεστιβάλ Αισχύλεια.

Το 2021, το εργαστήριο του αρχιτέκτονα και καλλιτέχνη Διονύση Σοτοβίκη παρουσιάστηκε στα πλαίσια του Open House σε ένα virtual tour -ακόμα διαθέσιμο από τη METRICA A.E-, στο οποίο κανείς μπορεί να περιηγηθεί στον εργασιακό χώρο και να εντοπίσει τμήματα της δουλειάς του αρχιτέκτονα και της ομάδας του σε χρήση. Όπως αναφέρει ο ίδιος σε συνέντευξή του στο open house, συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι, η φύση της δουλειάς του, σκοπός του τελικού έργου/του αποτελέσματος, δηλαδή της αρχιτεκτονικής, είναι η σύνδεση πολλών διαφορετικών πραγμάτων με στόχο τη διέγερση του πνεύματος και της ψυχής του χρήστη.

Milos Cove, Μεσσαριτάκης

Ατελιέ Κυκλάδων, Μεσσαριτάκης

Τα τελευταία χρόνια, ο Διονύσης Σοτοβίκης ζει και εργάζεται στη μονοκατοικία τού **Τώνη Σπητέρη**, την οποία έχει αναδιαμορφώσει, διατηρώντας ωστόσο εμφανή τη “φάση” στην οποία το παρέλαβε και τις ποιότητες που χαρακτήρισαν το εσωτερικό. Ζώντας όπως λέει “στη σκόνη”, έχει καταφέρει να παγώσει τον χώρο στον χρόνο, ενώ παράλληλα τον βιώνει -εκ νέου- ο ίδιος. Το ενδιαφέρον του για την ιστορία που ενέχουν τα μοντέρνα -κυρίως- κτίρια και η διάσωση αυτής μέσα από μικρές σωστικές παρεμβάσεις, είναι εμφανές και μπορεί κανείς να πει πως χαρακτηρίζει την τελευταία φάση του αρχιτέκτονα. Ενδεικτικό παράδειγμα είναι **το σπίτι του Ροδάκη στην Αίγινα**, ένα σπίτι μοναδικό από άποψη προσέγγισης του δημιουργού του, ο οποίος ενέπνευσε με την απλότητά του τον Πικιώνη και γενιές αρχιτεκτόνων. Ο Σοτοβίκης, προσπαθώντας να σώσει το σπίτι από τον ενδεχόμενο αφανισμό του, αποδίδει σεβασμό με τις επιλογές του τόσο στις ιδιαιτερότητες του σπιτιού καθεαυτού όσο και στον ίδιο τον χώρο ως βιωμένο, καθιστώντας το έτοιμο να ξανα-κατοικηθεί -περιοδικά-, από καλλιτέχνες αυτή τη φορά.

Σπίτι Ροδάκη, Μεσσαριτάκης

Η έννοια της αναβίωσης, όχι απλώς ως εικόνας αλλά κυρίως ως συναισθήματος, έχει έντονη παρουσία στη δουλειά του Σοτοβίκη, ο οποίος επιλέγει να συμβιώνει με τα “φαντάσματα” των προηγούμενων χρηστών των κτιρίων που τον απασχολούν αλλά και με όποιον έχει την πρόθεση να επισκεφτεί τους χώρους αυτούς. Το σπίτι του Σπητέρη, σήμερα σπίτι του Διονύση Σοτοβίκη, είναι ένας χώρος ανοιχτός προς το κοινό, ανοιχτός προς νέες συνδέσεις, σχέσεις και επικοινωνία, καθώς αυτό είναι η σημασία της αρχιτεκτονικής για τον Σοτοβίκη και αυτή την αρχιτεκτονική επιλέγει να υπηρετεί.

Δείτε παρόμοια άρθρα:

[**Κωστής Βελώνης - Συνθετικές αναζητήσεις και ιστορίες δημιουργίας**](#)

[Ο σύγχρονος Smiljan Radic](#)

